

नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: १०, पद: विभागीय प्रबन्ध
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	(क) मामिला प्रस्तुतीकरण	पूर्णाङ्क :- २०
	(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना(Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासकिय प्रबन्ध र विकास	१००	४०	तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
				समस्या समाधानमुलक	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
				समस्या समाधानमुलक	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०	

२. द्वितीय चरण :

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) मामिला प्रस्तुतीकरण	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरण	३० मिनेट
(ख) व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुनेछ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन नभएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ। परीक्षा योजनामा उल्लेख भए बमोजिमका तर्कयुक्त/विश्लेषणात्मक र समस्या समाधानमुलक प्रश्नहरू पाठ्यक्रमका जुनसुकै इकाईबाट पनि सोध्न सकिनेछ।
- मामिला प्रस्तुतीकरण (Presentation) परीक्षाको लागि उम्मेदवारलाई खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडसँग सम्बन्धित कुनै समसामयिक विषय/सवाल (Contemporary Issues) वा मामिला (Case) वा Topic उपलब्ध गराइनेछ। प्रत्येक उम्मेदवारले दिइएको Topic का विषयमा निर्दिष्ट समयभित्र व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation) गर्नु पर्नेछ। यसको मूल्याङ्कन विषयवस्तु (Content), प्रस्तुतिको सुगठन वा ढाँचा (Organization) र प्रस्तुतिको प्रभावकारिता (Delivery Effectiveness) आधारमा हुनेछ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति :-२०७९

नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: १०, पद: विभागीय प्रबन्ध
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथमपत्र:- शासकीय प्रबन्ध र विकास
खण्ड (क) - ५० अङ्क

1. शासकीय प्रबन्धका विविध पक्षहरू
  - 1.1 शासकीय (Governance) प्रबन्ध को अवधारणा, विशेषता र सूचकहरू
  - 1.2 नयां सार्वजनिक शासकीय प्रबन्ध (New public governance) र यसका विविध पक्षहरू
  - 1.3 संविधानवाद, नेपालको वर्तमान संविधान र संवैधानिक विकास
  - 1.4 संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तह शासन (Federal, provincial and local level Governance) र अन्तर सम्बन्ध
  - 1.5 राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन तथा नेपालमा यसको अभ्यास
  - 1.6 लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यता र नेपालमा यसको अवस्था
  - 1.7 कार्यसञ्चालनमा सहकार्यका मोडलहरू
2. सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापन (Public Sector Management)
  - 2.1 सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापनको नवीनतम प्रवृत्तिहरू
  - 2.2 व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: उत्प्रेरणा, मनोबल, नेतृत्व, निर्णय प्रकृया, संगठनात्मक व्यवहार, समूहकार्य र समूह गतिशीलता, कार्य संस्कृति
  - 2.3 विवाद व्यवस्थापन (Conflict Management), परिवर्तन व्यवस्थापन (Change Management), संकट व्यवस्थापन (Crisis management), जोखिम व्यवस्थापन (Risk Management), सहभागितामुलक व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, स्रोत व्यवस्थापन, प्रविधि व्यवस्थापन
  - 2.4 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन
  - 2.5 सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापनमा जवाफदेहिता, नैतिकता, व्यवसायिकता तथा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व
  - 2.6 सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापनमा अनुगमन /मूल्यांकन प्रणाली
3. विकास
  - 3.1 विकासको अवधारणा, यसका विविध पक्षहरू र नवीनतम उपागमहरू
  - 3.2 विकासका आयामहरू - मानव विकास, गरिबी निवारण, जलवायु परिवर्तन, लैंगिक सवाल, विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारिकरण, समावेशी विकास, आर्थिक कुटनीति, वैदेशिक सहायता, विविधता व्यवस्थापन
  - 3.3 दिगो विकास लक्ष्यहरू र नेपालको प्रयास
  - 3.4 नेपालमा योजनावद्ध विकास, उपलब्धी र चुनौतीहरू तथा चालु आवधिक योजनामा कृषि, उद्योग, व्यापार, वाणिज्य, वातावरण र सो संग अन्तरसम्बन्धित विषयहरू
  - 3.5 आयोजना, परियोजना, तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
  - 3.6 विपद संवेदनशील विकास र हरित विकासको अवधारणा

नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: १०, पद: विभागीय प्रबन्ध
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) - ५० अङ्क

4. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- 4.1 विश्व अर्थतन्त्र व्यवस्था र नेपालको अर्थ व्यवस्था सम्बन्धी अवधारणा
- 4.2 सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)
- 4.3 नेपालका आर्थिक विकासका पक्षहरू: (कृषि, उद्योग, पर्यटन, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण)
- 4.4 वित्त नीति तथा मौद्रिक नीति, यी दुई बीचको अन्तर सम्बन्ध
- 4.5 सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी एवं सार्वजनिक कोषको उपयोगमा नैतिक पक्ष
- 4.6 नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यन्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मध्यमकालिन खर्च संरचना (MTEF)
- 4.7 नेपालको सार्वजनिक संस्थान तथा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको लेखा (IFRS / NFRS) सम्बन्धी अवधारणा तथा लेखापरीक्षण
- 4.8 नेपालका सार्वजनिक संस्थान तथा पब्लिक कम्पनी लिमिटेडको वित्तीय स्रोत परिचालनको अवस्था र चुनौतीहरू

5. सार्वजनिक सेवा प्रवाह व्यवस्थापन

- 5.1 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, आधारभूत मान्यताहरू (Values) विशेषता, सेवाको प्रारूप निर्माण, व्यवस्थापन र चुनौती
- 5.2 सरकार तथा सार्वजनिक संस्थानहरू तथा कम्पनीबाट प्रवाह गरिने सेवाहरू र सेवाको एजेन्सीफिकेशन तथा बजारीकरण
- 5.3 सेवाको मूल्यांकन, पृष्ठपोषण तथा गुनासो व्यवस्थापन
- 5.4 नागरिक शिक्षा, नागरिक कर्तव्य, सेवाप्रवाहमा नागरिक संलग्नता
- 5.5 सेवा प्रवाहमा विद्युतीय शासन (E-Governance)को प्रयोग

6. विविध

- 5.6 सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा
- 5.7 संगठित अपराध : विद्युतीय अपराध (Cyber crime), मिलेमतो (Cartelling), एकाधिकार (Monopoly), भ्रष्टाचार र मुद्रा निर्मलीकरण
- 5.8 विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अन्तर्राष्ट्रिय वित्त संस्था, एशियाली विकास बैंक, दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC) र BIMSTEC सम्बन्धी जानकारी
- 5.9 संयुक्त राष्ट्र संघ (UNO), विश्वव्यापार संगठन (WTO), खाद्य तथा कृषि संगठन (FAO), विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)

नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: १०, पद: विभागीय प्रबन्ध
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीयपत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - ५० अङ्क

1. संगठन विकास र मानव संसाधन व्यवस्थापन
  - 1.1 संगठन तथा व्यवस्थापन (ओ. एण्ड एम.) पद्धति, व्यवस्थापन परीक्षण
  - 1.2 व्यवसायिक रणनीतिक योजना (Business strategic plan)
  - 1.3 संगठनमा SWOT, PEST, Analysis
  - 1.4 कार्य सम्पादन मूल्यांकन, कार्य सम्पादन करार र कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली
  - 1.5 गुनासो सुनवाई (Grievance Handling) - Concept and Redressal Mechanism
  - 1.6 वार्ता र सम्झौता सीपहरू (Negotiation) - Concepts Skills & Strategies
  - 1.7 Trade Union, Collective Bargaining र श्रम सम्बन्ध
  - 1.8 संगठनात्मक कार्य संस्कृति, आचार संहिता, नैतिकता, सदाचार, अनुशासन
  - 1.9 नेतृत्व विकास, नेतृत्व परीक्षण र उत्तराधिकारी योजना
2. आर्थिक मामिलाहरू
  - 2.1 विश्व आर्थिक व्यवस्था, आर्थिक उदारीकरण र विश्वव्यापीकरण
  - 2.2 नेपालको आर्थिक विकासमा वैदेशिक सहायता र विकास सहयोग नीति
  - 2.3 नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारको वर्तमान अवस्था, प्रवृत्ति, चुनौती र सम्भावनाहरू
  - 2.4 अन्तर्राष्ट्रिय पारवहन र व्यापार सहजीकरण
  - 2.5 वैदेशिक रोजगारी, नेपालमा वैदेशिक लगानी र लगानी मैत्री वातावरण
  - 2.6 सम्पत्ति शुद्धिकरण र आपराधिक कार्यमा वितीय लगानी नियन्त्रण
  - 2.7 आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र र समृद्धिका आयामहरू
3. सार्वजनिक संस्थान र पब्लिक लिमिटेड कम्पनी
  - 3.1 नेपालमा सार्वजनिक संस्थान/कम्पनीहरूको आवश्यकता, उपलब्धी, संभावना, चुनौती तथा व्यवस्थापनका सवालहरू
  - 3.2 व्यवसायिक शासकीय पद्धतिको वर्तमान अवस्था
  - 3.3 नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको इतिहास, खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी स्थापनाको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति, स्रोत व्यवस्थापन, उपादेयता तथा वर्तमान अवस्था, संस्थागत सुधारका प्रयासहरू, संभावना र चुनौतीहरू
  - 3.4 सार्वजनिक संस्थान/कम्पनीहरूको स्वायत्तता र व्यवसायिकता
  - 3.5 कम्पनीको व्यापार विविधीकरण, प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता, आन्तरिक तथा बाह्य व्यापारका संभावना र चुनौतीहरू

नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: १०, पद: विभागीय प्रबन्ध
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 3.6 नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको व्यवसायिक योजनाको आवश्यकता र प्रारूप
  - 3.7 नेपालमा खाद्यान्न उत्पादनको वर्तमान अवस्था, माग आपूर्ति तथा बजारीकरणको व्यवस्था
  - 3.8 खाद्य संकट, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभुता, पौष्टिकता, Food habits सम्बन्धी अवधारणा, अवस्था तथा कम्पनीको भूमिका
4. **उत्पादन, वितरण तथा बजार व्यवस्थापन (Production, Operations and Market Management)**
- 4.1 Theory of Marketing; Types of marketing - commodity, money and capital market; Market Analysis & strategy
  - 4.2 Fundamentals of operations management; Production control; Supply chain management; Quality management; Statistical process control
  - 4.3 Role and importance of materials management, value analysis, Inventory control, Waste management,
  - 4.4 Business Environment; Internal & external
  - 4.5 Consumer Rights & Protection
  - 4.6 E-commerce - concept, tools and applications
- खण्ड (ख) - ५० अङ्क**
5. **Professionalism in Public Management**
- 5.1 The foundational values for public service - integrity, impartiality, non-partisanship, objectivity, dedication, empathy, tolerance and compassion
  - 5.2 Applications of public management for developing professionalism - Time management, Resource management, Change management, Technology management, Information management, Performance Management, Grievance management, Team management, Conflict management, Crisis management, Stress management, Risk management, Participative management, Disaster Management and Work culture
  - 5.3 Talent management
  - 5.4 Negotiation skills
  - 5.5 Organizational behavior and leadership
  - 5.6 Deprofessionalism tactics
  - 5.7 Attitude and its relation with thought and behaviour; moral and political attitudes; social influence and persuasion
  - 5.8 Emotional intelligence and its relevance in public management and governance
6. **कम्पनी सम्बन्धी सैद्धान्तिक जानकारी**
- 6.1 कम्पनी स्थापनाको पृष्ठभूमि, संगठनात्मक संरचना सम्बन्धी जानकारी
  - 6.2 नेपालमा वस्तु तथा सेवाका गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड, संस्थागत व्यवस्था, गुणस्तर नियन्त्रण/ प्रयोगशाला

नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: १०, पद: विभागीय प्रबन्ध
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 6.3 कम्पनीले संचालन गर्ने खरिद विक्री, भण्डारण, कुटानीपिसानी, ब्राण्डिङ, प्याकेजिङ, ढुवानी सम्बन्धी विषयहरू
  - 6.4 कम्पनीले प्रयोगमा ल्याएको बजारीकरण रणनीति एवं अनलाइन विजिनेस पोर्टल सम्बन्धी जानकारी
  - 6.5 चालु आवधिक योजना र चालु आ .ब. को नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेटमा खाद्य व्यवस्थासंग अन्तरसम्बन्धित विषयहरू
  - 6.6 कम्पनीको अचल सम्पत्ति व्यवस्थापनका उपयुक्त रणनीतिहरू
  - 6.7 कम्पनी र प्रदेश एवं स्थानीय तहबीच सहकार्यको संभावित क्षेत्रहरू र सहकार्यको मोडल
7. सेवासंग सम्बद्ध कानूनी व्यवस्थाहरू
- 7.1 नेपाल सरकारको कृषि, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बन्धी नीति,
  - 7.2 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको प्रवन्धपत्र र नियमावली
  - 7.3 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०७९
  - 7.4 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड खरिद तथा आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०७९
  - 7.5 खाद्य ऐन, २०२३ र खाद्य नियमावली, २०२७
  - 7.6 संस्थान ऐन २०२१
  - 7.7 कम्पनी ऐन, २०६३
  - 7.8 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
  - 7.9 आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७ (बजेट निकास र सरकारी रकम खर्च गर्ने तरिका, लिलाम बिक्री सम्बन्धी व्यवस्था)
  - 7.10 आयकर ऐन, २०५८ (परिच्छेद १, ७, ८, १२)
  - 7.11 अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
  - 7.12 राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
  - 7.13 उपभोक्ता हित संरक्षण ऐन, २०७५, उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०७६
  - 7.14 सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
  - 7.15 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
  - 7.16 मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४ करारसम्बन्धी कानुनी व्यवस्था

★★★